

Rättsfallssamlingen

FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT
YVES BOT
föredraget den 17 maj 2017¹

Mål C-171/16

Trayan Beshkov
ytterligare deltagare i rättegången:
Sofiyska rayonna prokuratura

(begäran om förhandsavgörande från Sofiyski Rayonen sad (Distriktsdomstolen i Sofia, Bulgarien))

”Område med frihet, säkerhet och rättvisa – Rambeslut 2008/675/RIF – Beaktande av tidigare fällande domar avkunnade i medlemsstaterna – Begreppet nytt brottmålsförfarande – Inte tillåtet för den medlemsstat som har inlett det nya brottmålsförfarandet att ändra verkställigheten av den tidigare fällande domen”

1. I förevarande mål ska EU-domstolen för första gången tolka bestämmelserna i rådets rambeslut 2008/675/RIF av den 24 juli 2008 om beaktande av fällande domar avkunnade i Europeiska unionens medlemsstater vid ett nytt brottmålsförfarande i en medlemsstat.²
2. Närmare bestämt har den hänskjutande domstolen bett EU-domstolen att precisera begreppet brottmålsförfarande, i den mening som avses i artikel 3.1 i rambeslutet. Den hänskjutande domstolen undrar nämligen huruvida detta begrepp omfattar ett förfarande för verkställighet av en påföljd som utdömts av en domstol i en medlemsstat, i samband med vilket en tidigare fällande dom som avkunnats av en domstol i en annan medlemsstat ska beaktas.
3. Vidare vill den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida samma bestämmelse utgör hinder för en sådan nationell lagstiftning som den som är i fråga i det nationella målet, i vilken det föreskrivs att en begäran om att en tidigare fällande dom som avkunnats av en domstol i en annan medlemsstat ska beaktas inte får inges direkt av den dömda personen.
4. Den hänskjutande domstolens tredje fråga avser slutligen det konkreta tillvägagångssättet när en nationell domstol ska beakta den tidigare fällande dom som avkunnats av en domstol i en annan medlemsstat, när den påföljd som följer därav redan har till fullo verkställts.
5. I detta förslag till avgörande kommer jag först att föreslå att i syfte att i samband med ett nytt brottmålsförfarande i en medlemsstat, i enlighet med bestämmelserna i rambeslut 2008/675, beakta ett rättsligt avgörande från en annan medlemsstat inom området med frihet, säkerhet och rättvisa behöver detta avgörande inte på förhand erkännas enligt ett särskilt förfarande, såsom det som föreskrivs i Nakazatelno-protsesualen kodex (bulgariska straffprocesslagen).

¹ Originalspråk: franska.

² EUT L 220, 2008, s. 32.

6. Därefter kommer jag att redogöra för skälen till att jag anser att artikel 3.1 i rambeslut 2008/675 ska tolkas så, att begreppet brottmålsförfarande omfattar ett förfarande för verkställighet av en påföljd som utdömts av en domstol i en medlemsstat, i samband med vilket en tidigare fällande dom som avkunnats av en domstol i en annan medlemsstat ska beaktas. Jag kommer även att föreslå att domstolen slår fast att samma bestämmelse ska tolkas så, att en begäran om att en tidigare fällande dom som avkunnats av en domstol i en annan medlemsstat ska beaktas får inges direkt av den dömda personen.

7. Jag kommer sedan att förklara varför jag anser att artikel 3.1 och 3.3 i rambeslutet ska tolkas så, att den utgör hinder för en sådan nationell lagstiftning som den som är i fråga i det nationella målet, i vilken det föreskrivs att en nationell domstol, i samband med ett nytt brottmålsförfarande, ska ompröva den påföljd som utdömts av en domstol i en annan medlemsstat och som redan har verkställts, i syfte att utdöma ett sammanlagt fängelsestraff som omfattar den påföljd som utdömts av den andra medlemsstaten.

8. Slutligen anser jag att den nationella domstolen, för att säkerställa rambeslutets ändamålsenliga verkan, i förekommande fall och med beaktande av de villkor och förbehåll som föreskrivs däri, ska tillämpa bestämmelserna i artikel 3.1, 3.3 och 3.5 i rambeslutet, tolkad mot bakgrund av skälen 8 och 9 i rambeslutet.

I. Tillämpliga bestämmelser

A. Unionsrätt

9. I skäl 1 i rambeslut 2008/675 anges att målet att bevara och utveckla ett område med frihet, säkerhet och rättvisa förutsätter att uppgifter om fällande domar som avkunnats i en medlemsstat kan beaktas utanför den medlemsstaten, dels i arbetet med att förebygga nya brott, dels vid ett nytt brottmålsförfarande.

10. I skälen 8 och 9 i rambeslutet anges följande:

”(8) Om det vid ett brottmålsförfarande i en medlemsstat framkommer uppgifter om en tidigare fällande dom som avkunnats av en annan medlemsstat, bör det så långt som möjligt undvikas att den berörda personen behandlas mindre gynnsamt än om den tidigare fällande domen hade varit en inhemsk fällande dom.

(9) Artikel 3.5 bör bland annat tolkas i överensstämmelse med skäl 8, på ett sådant sätt att om en nationell domstol under ett nytt brottmålsförfarande, när den beaktar en tidigare fällande dom som meddelats i en annan medlemsstat, är av den åsikten att ett utdömande av en viss straffnivå inom den nationella lagstiftningens gränser skulle leda till ett orimligt hårt straff för gärningsmannen, med tanke på omständigheterna och om syftet med bestraffningen kan uppnås med ett lägre straff, kan den nationella domstolen sänka straffnivån i enlighet därmed, om detta skulle ha varit möjligt i rent inhemska fall.”

11. I artikel 2 i rambeslutet föreskrivs följande:

”I detta rambeslut avses med *fällande dom* alla lagakraftvunna beslut av domstolar som handlägger brottmål varigenom en person konstateras skyldig till ett brott.”

12. Artikel 3 i rambeslut 2008/675 har följande lydelse:

”1. Varje medlemsstat ska säkerställa att man vid ett brottmål mot en person beaktar tidigare fällande domar som avkunnats mot samma person på andra grunder i andra medlemsstater, om vilka uppgifter har erhållits enligt tillämpliga instrument om ömsesidig rättslig hjälp eller om utbyte av information som hämtats från kriminalregister, i den utsträckning som tidigare inhemska fällande domar beaktas och att likvärdig rättslig verkan tillerkänns dem som för tidigare inhemska fällande domar, i enlighet med nationell lagstiftning.

2. Punkt 1 ska tillämpas på skedet före brottmålsförfarandet, under detta och i samband med verkställigheten av domen och avser särskilt tillämpliga processregler, till exempel tillfälligt frihetsberövande, kvalifikationen av gärningen, påföljdens natur och stränghet samt det sätt på vilket beslutet verkställts.

3. Beaktandet av tidigare fällande domar som avkunnats i andra medlemsstater enligt punkt 1 får inte innebära att den medlemsstat som genomför det nya förfarandet inkräktar på tidigare fällande domar eller beslut om deras verkställighet, återkallar dem eller tar upp dem till omprövning.

4. I enlighet med punkt 3 ska punkt 1 inte tillämpas om den tidigare fällande domen är en inhemsk fällande dom som avkunnats av den medlemsstat som genomför det nya förfarandet och om beaktandet av den tidigare fällande domen enligt den nationella lagstiftningen i den medlemsstaten skulle innebära att man inkräktar på tidigare fällande domar eller beslut om deras verkställighet, återkallar dem eller tar upp dem till omprövning.

5. Om det brott för vilket det nya förfarandet genomförs har begåtts innan en tidigare fällande dom har avkunnats eller till fullo verkställts ska punkterna 1 och 2 inte leda till ett krav på medlemsstaterna att tillämpa sådana nationella regler för fastställande av domar om tillämpningen av dessa regler på utländska fällande domar skulle begränsa domaren vid fastställandet av domen i det nya förfarandet.

Medlemsstaterna ska dock se till att de nationella domstolarna i sådana fall på annat sätt kan beakta tidigare fällande domar som har utdömts av andra medlemsstater.”

B. Bulgarisk rätt

13. Enligt artikel 8.2 i Nakazatelen kodeks (nedan kallad strafflagen), i den lydelse som är i kraft sedan den 27 maj 2011, ska en lagakraftvunnen dom som meddelats i en annan medlemsstat i Europeiska unionen med anledning av en handling som utgör brott enligt strafflagen beaktas i varje brottmålsförfarande som inleds mot samma person i Bulgarien.

14. I artikel 23.1 i strafflagen föreskrivs att om flera brott begås genom en och samma handling eller om en person har begått flera enskilda brott innan en dom som avser ett av brotten har vunnit laga kraft, ska rätten, efter det att den har fastställt ett straff för varje enskilt brott, utdöma det strängaste straffet.

15. Enligt artikel 25.1 och 25.2 i strafflagen är artikel 23 även tillämplig om personen har dömts genom separata domar. Om det utdömda straffet i en av domarna helt eller delvis har avtjänats, ska det räknas av vid verkställigheten av straffet om det är av samma art som det sammanlagda straffet.

16. I artikel 24 i strafflagen föreskrivs även att om de utdömda straffen är av samma art, vilket är fallet i förevarande mål, kan rätten höja det sammanlagda straffet med hälften, varvid två maximigränser inte får överskridas, nämligen, för det första, det högsta av de utdömda straffen för vart och ett av brotten av denna typ och, för det andra och under alla omständigheter, det högsta straff som föreskrivs för det strängaste av dessa straff.

17. I artikel 4.2 i Nakazatelno-protsesualen kodeks (straffprocesslagen), i den lydelse som var i kraft år 2010, föreskrivs att en lagakraftvunnen dom som meddelats av en domstol i en annan medlemsstat och som inte erkänts enligt bulgarisk rätt inte ska verkställas av myndigheterna i Bulgarien. I artikel 4.3 i nämnda lag anges att artikel 4.2 inte ska tillämpas om någonting annat följer av ett internationellt avtal som ratificerats, publicerats och trätt i kraft, till vilket Republiken Bulgarien är part.

18. I det avsnitt som avser erkännande och verkställighet av en dom som meddelats av en utländsk domstol, anges det i artikel 463 i nämnda lag att en lagakraftvunnen dom som har meddelats av en utländsk domstol ska erkännas och verkställas av myndigheterna i Bulgarien om – enligt bulgarisk lagstiftning – handlingen som ansökan avser är ett brott och gärningsmannen är straffmyndig, om domen i varje avseende iakttar principerna i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, undertecknad i Rom den 4 november 1950, med tillhörande protokoll som Republiken Bulgarien är part till, om gärningsmannen inte har dömts för ett politiskt eller därmed sammanhängande brott eller för krigsbrott, om Republiken Bulgarien inte har erkänt en dom från en annan utländsk domstol som avser samma gärningsman och samma brott, och om domen inte står i strid med grundprinciperna i den bulgariska straffrätten och straffprocessrätten.

19. I artikel 466.1 i nämnda lag föreskrivs att ett beslut genom vilket en dom från en utländsk domstol erkänns har samma rättsliga verkan som en dom som meddelats av en bulgarisk domstol.

II. De faktiska omständigheterna

20. Genom dom som Landesgericht Klagenfurt (Regionaldomstolen i Klagenfurt, Österrike) meddelade den 13 december 2010 dömdes den bulgariska medborgaren Trayan Beshkov för häleri som begåtts i Österrike den 14 november 2010, till 18 månaders fängelse, av vilka 6 månader skulle avtjänas i fängelse och 12 månader villkorligt med en prøvotid på 3 år.

21. Den hänskjutande domstolen har angett att den ovillkorliga delen av straffet som avsåg 6 månaders fängelse avtjänades från den 13 december 2010 till den 14 maj 2011, efter att den tid då Trayan Beshkov varit häktad räknats av. Den treåriga prøvotiden började löpa den 14 maj 2011.

22. Genom dom som Sofiyski Rayonen sad (Distriktsdomstolen i Sofia, Bulgarien) meddelade den 29 april 2013 dömdes Trayan Beshkov till ett års fängelse för att den 19 november 2008 i Sofia ha gjort sig skyldig till ringa misshandel, genom tillfogande av kroppskada och i syfte att störa allmän ordning.

23. Eftersom Trayan Beshkov har hållit sig undan från de bulgariska myndigheterna, har straffet ännu inte avtjänats.

24. Den 14 maj 2015 mottog Sofiyski Rayonen sad (Distriktsdomstolen i Sofia) en ansökan från Trayan Beshkov som skickades via hans rättsliga ombud, i vilken han har begärt att artiklarna 23.1 och 25.1 i strafflagen ska tillämpas. Han har således begärt att han, i syfte att verkställa den påföljd som utdömdes genom dom av den 29 april 2013, ska dömas till ett enda sammanlagt fängelsestraff som motsvarar det strängaste av de straff som utdömts av de österrikiska och bulgariska domstolarna.

25. Eftersom ett av straffen utdömdes av en utländsk domstol, är den hänskjutande domstolen osäker på huruvida den först ska erkänna den österrikiska domstolens dom eller huruvida den, med stöd av rambeslut 2008/675, kan eller till och med ska bifalla Trayan Beshkovs begäran.

III. Tolkningsfrågorna

26. Eftersom Sofiyski Rayonen sad (Distriktsdomstolen i Sofia) är osäker på hur unionsrätten ska tolkas, beslutade den att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfrågor till EU-domstolen:

- ”1. Hur ska begreppet ’nytt brottmålsförfarande’ i rambeslut 2008/675/RIF tolkas, och måste begreppet nödvändigtvis sammanhålla med fastställande av skuld till ett begånget brott, eller kan det även avse ett förfarande där – enligt den nationella rätten i den andra medlemsstaten – en utdömd påföljd i en tidigare dom konsumerar en annan påföljd eller räknas med i denna eller vars särskilda avtjänande ska beslutas?
2. Ska artikel 3.1 i förening med skäl 13 i rambeslut 2008/675 tolkas på så sätt, att nämnda bestämmelse inte utgör hinder för nationella bestämmelser enligt vilka ett förfarande som avser beaktande av en dom som meddelats tidigare i en annan medlemsstat inte kan inledas av den dömda personen, utan endast av den medlemsstat, i vilken den tidigare domen har meddelats, eller av medlemsstaten i vilken det nya brottmålsförfarandet pågår?
3. Ska artikel 3.3 i rambeslut 2008/675 tolkas på så sätt, att bestämmelsen inte tillåter staten där det nya brottmålsförfarandet pågår att ändra formen för verkställighet av domen som meddelats i den andra medlemsstaten, och även i fall då – enligt den nationella rätten i den andra medlemsstaten – en utdömd påföljd i en tidigare dom konsumerar en annan påföljd eller räknas med i denna eller vars särskilda avtjänande ska beslutas?”

IV. Bedömning

27. Även om den hänskjutande domstolen inte formellt har inkluderat frågan bland de frågor som har hänskjutits till EU-domstolen, vill den få klarhet i huruvida den dom som meddelats av Landesgericht Klagenfurt (Regionaldomstolen i Klagenfurt) på förhand ska erkännas som en utländsk dom enligt det särskilda förfarande som föreskrivs i artikel 463 i straffprocesslagen.

28. Eftersom denna fråga är av väsentlig betydelse, kommer jag att integrera den i mitt resonemang i enlighet med den traditionella praxisen att omformulera frågor.

29. Jag anser att det är uppenbart att frågan ska besvaras nekande.

30. Med hänsyn till att både Republiken Österrike och Republiken Bulgarien är medlemmar i området med frihet, säkerhet och rättvisa, är det principen om ömsesidigt erkännande som ska tillämpas i samband med rörligheten för rättsliga avgöranden och tillämpningen av dessa inom detta område, i enlighet med de regler som följer av gällande rättsakter, såsom de har tolkats av EU-domstolen. Enligt den rättspraxis som började med dom av den 11 februari 2003, Gözutok och Brügge,³ får ömsesidigt erkännande till följd att domstolen i en medlemsstat ska godta det rättsliga avgörande som meddelats i en annan medlemsstat som om det var dess eget avgörande, även om nationell rätt skulle ha lett till ett annat resultat.

³ C-187/01 och C-385/01, EU:C:2003:87.

31. Vad beträffar rambeslut 2008/675, som i skäl 2 självt hänvisar till ömsesidigt erkännande, ska det konstateras att ett sådant föregående erkännande inte bara skulle strida mot själva lydelsen i rambeslutet, vilket inte alls uppställer någon sådan formalitet, utan även mot de principer som det har erinrats om i föregående punkt.
32. Med detta sagt, är det lämpligt att återgå till de frågor som har hänskjutits till EU-domstolen i förevarande mål och som avser ett av de mest tekniska, och följaktligen mest komplicerade, områdena av straffrätten och det straffrättsliga förfarandet, nämligen reglerna om påföljdsbestämning.
33. De frågeställningar som den hänskjutande domstolen har tagit upp avser närmare bestämt genomförandet av rambeslut 2008/675, i vilket det föreskrivs att de nationella domstolarna i en medlemsstat ska beakta brottmålsdomar som avkunnats i en annan medlemsstat.
34. Denna skyldighet att beakta sådana domar är en av de direkta följderna av förekomsten av området med frihet, säkerhet och rättvisa som unionen erbjuder sina medborgare.
35. En förutsättning för det konkreta förverkligandet av detta område är att nationell lagstiftning och praxis går att kombinera på ett sådant sätt att de inte ger upphov till någon oförenlighet som hindrar inte bara ömsesidigt erkännande, utan även det vanliga och dagliga rättsliga samarbetet. I annat fall skulle det resultera i antingen landområden där brottslingar kan vara säkra på att hitta en fristad, och vara skyddade mot framställningar om gripande eller om verkställighet av straff som lagenligt utdömts i andra medlemsstater, eller att identiska situationer behandlas olika beroende på huruvida brottet eller brotten har begåtts på den ena eller den andra sidan av en flod som bildar en av de gränser som området med frihet, säkerhet och rättvisa just har som princip att avskaffa.⁴
36. Själva begreppet gemensamt straffrättsligt område ska ta hänsyn till brottslingars verkliga beteende och de gemensamma regler som tillämpas av nationella domstolar, vilka utgör allmänna principer för reglerna om påföljdsbestämning.
37. Brottslingar rör sig inom det gemensamma området på samma sätt som hederliga medborgare rör sig i medlemsstaterna. Inom dessa medlemsstater, liksom inom unionen, kan de begå enstaka brott eller en serie av brott. I de nationella lagstiftningarna behandlas de förstnämnda annorlunda jämfört med de sistnämnda. En serie av brott hör i allmänhet till kategorin återfall i brott, upprepade brott eller så kallad reell brottskonkurrens.
38. Återfall i brott föreligger i rättslig mening när brottslingen, efter en lagakraftvunnen fällande dom – särskilt om den har verkställts – begår ett nytt brott som är identiskt med det föregående eller som kvalificeras som sådant enligt lag.
39. Upprepade brott liknar återfall i brott, med den väsentliga skillnaden att i detta andra scenario har det eller de brott som följer efter en första fällande dom inte de likheter som beskrivits i den föregående punkten.
40. Reell brottskonkurrens föreligger däremot när alla brott begås utan att de brottsliga handlingarna är åtskilda i tid av en lagakraftvunnen fällande dom.
41. Återfall i brott medför en höjning av det högsta straff som kan följa på det efterföljande brottet. Därutöver tillkommer att det är möjligt att undanröja tidigare villkorliga domar och att det, eventuellt, blir omöjligt att kunna åtnjuta vissa typer av förmånliga åtgärder, såsom villkorlig dom. Denna stränghet kan förklaras med övervägandet att brottslingen, genom den första fällande domen, åtminstone blev medveten om att straffet för den brottsliga handlingen utgjorde en realitet, att det

4 "Vérité en deçà des Pyrénées, erreur au-delà, plaisante justice qu'une rivière borne", B., Pascal, *Pensées*, 1970.

kunde vara obehagligt för denne och att brottslingen, på grund av att det var första gången, kanske drog fördel av en åtgärd för förmånlig behandling eller övervakning som utgjorde en chans för vederbörande att börja om på nytt och hädanefter vara laglydig. Ur den synvinkeln visar återfall i brott på en djupt rotad brottslighet, eftersom det är samma brott som senare begås upprepade gånger och som därför motiverar ett mer kraftfullt bemötande från samhällets sida.

42. Upprepade brott ger uttryck för en mindre grad av rotad brottslighet av viss typ. De medför således inte en höjning av det högsta straff som gäller för de efterföljande brotten, men motiverar likväl en skärpning av straffet genom ett eventuellt undanröjande av tidigare villkorliga domar och att möjligheten till villkorlig dom hädanefter upphör.

43. Vid reell brottskonkurrens är situationen en annan. Den varning för att skapa medvetenhet som den första fällande domen utgör har inte getts. Den omständigheten att det är fråga om flera brott kan således inte ges den ovannämnda betydelsen och bemötandet från samhällets sida kan följaktligen inte ta sig samma uttryck.

44. Den berörda domstolen ska dock ta ställning till ett flertal brott som teoretiskt sett kan medföra lika många separata straff som antalet brott. Den konkreta situation som domstolen konfronteras med kan höra till två olika kategorier: antingen inkluderas alla brott i ett enda åtal eller också blir de föremål för separata åtal. I det förstnämnda fallet kommer saken att avgöras genom en enda dom. I det sistnämnda fallet är det nödvändigt att besluta huruvida de olika utdömda straffen ska sammanläggas eller ej, och således avgöra hur den domstol som beslutar om verkställighet av straffen kan eller bör kombinera sin dom med de domar som meddelats av en annan domstol.

45. Dessa ”andra” domstolar härrör alla från samma medlemsstat eller, i vart fall delvis, från olika medlemsstater. Det är just detta som är det problematiska i målet vid den nationella domstolen. Lyckligtvis finns det redan riktlinjer för hur denna delikata frågeställning ska hanteras genom förekomsten av allmänna principer som hör till reglerna om påföljdsbestämning.

46. Verkställigheten av själva straffet kan nämligen inte begränsas till enbart en beräkning av antalet dagar som ska avtjänas i fängelse. Förutom frågorna om värdighet vad gäller de materiella villkoren för frihetsberövandet, ska verkställigheten av en straffrättslig påföljd också uppfylla kraven vad gäller det syfte som ett straff ska fylla.

47. Det ska erinras om att även om straffets syfte inte som sådant finns uttryckt i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna eller i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, har dock detta syfte ett värde som ger uttryck för en uppfattning både om mänskliga relationer i ett samhälle och om människans förmåga att bättra sig och återanpassa sig till samhället.

48. Straffet, som ursprungligen var tänkt som en hämnd, har utvecklats till en påföljd som först upplevdes som en vedergällning, och därefter som en upprättelse, och slutligen, i dess moderna utformning, som en åtgärd som ska ge den dömda personen möjlighet att återanpassa sig till samhället. Återfall i brottsliga handlingar väckte omedelbart frågan om förebyggande. Mycket snabbt visade det sig att den isolering av brottslingen som fängelsestraffet utgör, även om det är oundvikligt i ett visst antal fall, långt ifrån förhindrar återfall i brott, utan tvärtom kunde främja det. På så sätt utvecklades straffets återanpassningssyfte, vilket i verkställighetskedet har samband med den grundläggande principen att straff ska vara individanpassade.

49. När det gäller reell brottskonkurrens, såsom är fallet i förevarande mål, är det just principen att straff ska vara individanpassade som står i centrum. En matematisk sammanräkning av alla de straff som utdömts för de handlingar som begåtts under en viss tidsperiod då det inte har skett någon varning eller något ingripande skulle i de flesta fall framstå som oproportionerlig med hänsyn till brottslingens personlighet och omständigheterna kring brotten och därför som orättvis. Om straffet är

orättvist kommer det med större sannolikhet att väcka motstånd, och således medföra återfall i brott, i stället för bättring. Detta är skälet till att en domstol, inom ramen för dess bedömning av den individanpassning som krävs och, inom de gränser som lagstiftningen uppställer, har behörighet att på bästa möjliga sätt kombinera påföljderna för de brott som begåtts under denna period av en brottslings liv.

50. Dessa påföljder kan vara av mycket varierande slag, då vissa exempelvis består i korta fängelsestraff och andra av längre fängelsestraff, som är villkorliga eller villkorliga med en prøvotid etcetera. Detta kräver att domstolen har ett utrymme för skönmässig bedömning som ger den möjlighet att anpassa sin lösning till hur allvarliga brotten är, till omständigheterna kring dessa och brottslingens personlighet, särskilt personens ålder.

51. När det gäller att beakta och kombinera domar från domstolar i flera medlemsstater, ska även de eventuella särdragen i de respektive lagstiftningar som tillämpas också beaktas, i den mån som de inte äventyrar unionsrättens enhetlighet, effektivitet och företräde.

52. I rambeslut 2008/675 stadgas just denna princip.

53. I skälen 4 och 5 i rambeslutet anges det klart att domstolarna ska bortse från nationell lagstiftning som endast tillmäter rättsliga verkningar åt fällande domar som avkunnats av nationella domstolar. Skäl 5 i rambeslutet ålägger nämligen medlemsstaternas domstolar att tillmäta fällande domar som avkunnats av andra domstolar i unionen de rättsliga verkningar som i den nationella rätten tillmäts domar som avkunnats av de nationella domstolarna.

54. Detta krav har ett klart samband med förverkligandet av området med frihet, säkerhet och rättvisa och därigenom ömsesidigt erkännande, vilket inte bara kräver att den utländska domen ska beaktas, utan även att den ska respekteras.

55. Vid beaktandet av denna tidigare utländska dom, får följaktligen den domstol som därefter dömer inte ändra domen på något sätt. Det betyder naturligtvis att den domstol som dömer i sista instans, för att tillämpa sin egen dom, varken får höja eller sänka det tidigare straffet eller undanröja eventuell villkorlig dom. Denna princip stadgas i artikel 3.3 i rambeslut 2008/675.

56. Det krävs bara att den nationella domstol vid vilken åtal senare väcks tillmäter denna dom de rättsliga verkningar som tillmäts en tidigare nationell dom.

57. Efter detta klagorande, ska de frågor som den hänskjutande domstolen har ställt undersökas närmare.

58. I det avseendet anser jag att den första och den andra frågan inte är svåra att besvara.

59. Vad beträffar den första frågan, anser jag att det förfarande som inleddes utan tvivel är ett förfarande av straffrättslig art på grund av saken i målet, nämligen verkställighet av en påföljd. Ett förfarande kan vara ett brottmålsförfarande utan att det avser ett nytt åtal. Det är här fråga om verkställighet av en påföljd, ett förfarande som aktualiserar teknikerna och principerna i straffrätten och dess särskilda syfte, vilket på så sätt bidrar till dess självständighet. För övrigt, om lagstiftaren hade velat att tillämpningen av rambeslut 2008/675 skulle förbehållas endast åtal, skulle den med all säkerhet ha använt den exakta termen "åtal" och inte den allmänna termen "förfarande".

60. Jag noterar i det avseendet att begreppet "brottmålsförfarande" definieras i artikel 2 led b i rambeslut 2009/315/RIF⁵ som "förundersökningsskedet, själva rättegången och verkställigheten av domen". Nämnda rambeslut och rambeslut 2008/675 har ett nära samband, eftersom det förstnämnda rambeslutet syftar till att underlätta utbytet mellan medlemsstaterna av uppgifter ur kriminalregistret om en person som dömts i en medlemsstat och det sistnämnda rambeslutet följaktligen gör det möjligt att beakta den eller de fällande domar som på så sätt har framkommit. Jag vill för övrigt påpeka att det i lydelsen i rambeslut 2008/675 upprepade gånger uttryckligen hänvisas till verkställigheten av påföljden, vilket jag anser sätter punkt för diskussionen.⁶

61. Vad beträffar den andra frågan anser jag, i den mån som nämnda rambeslut avser verkställigheten och individanpassningen av straffet, att sistnämnda princip uppenbarligen har föreskrivits lika mycket i samhällets intresse som i den dömda personens intresse, vilket räcker för att den dömda personen ska kunna åberopa de nationella bestämmelser som föreskriver att en tidigare fällande dom som avkunnats i en annan medlemsstat ska beaktas. Om straffet har det återanpassningssyfte som jag har påpekat ovan, är det uppenbart att de båda intressena sammanfaller, nämligen brottslingens intresse av att bli laglydig igen och samhällets intresse av att minska antalet brottslingar.

62. Att tillerkänna brottslingen denna rätt innebär helt enkelt att principen om rätt till domstolsprövning tillämpas, framför allt eftersom avgörandet av en sådan domstol kan medföra att straffet individanpassas på ett bättre sätt.

63. Som den hänskjutande domstolen har angett föreskrivs det för övrigt uttryckligen i den nationella bulgariska lagen en rätt för den dömda personen att inleda ett förfarande vid domstol i syfte att det ska fastställas ett sammanlagt straff som motsvarar det strängaste av de straff som utdömts, när alla fällande domar har avkunnats av nationella domstolar. Att neka en dömd person som har dömts till en påföljd av en domstol i en annan medlemsstat denna rätt skulle frånta rambeslut 2008/675 all ändamålsenlig verkan, i den mån som initiativet endast skulle få tas av allmänna åklagarmyndigheten, vilken inte nödvändigtvis känner till tidigare utländska fällande domar, vilket för övrigt var fallet i förevarande mål, och vars passivitet skulle frånta den dömda personen varje möjlighet att få ett sammanlagt straff. Det skulle även, inom området med frihet, säkerhet och rättvisa, medföra diskriminering mellan enskilda som befinner sig i en jämförbar situation.

64. Att allmänna åklagarens behörighet är exklusiv har, enligt nationell rätt, sitt ursprung i det faktum att den utländska domen måste bli föremål för ett föregående erkännande. Som jag har påpekat ovan, kräver principen om ömsesidigt erkännande att den tidigare fällande domen som avkunnats i en annan medlemsstat ska erkännas utan några andra formaliteter och särskilt utan att ett förfarande för föregående erkännande inleds, såsom den hänskjutande domstolen har föreslagit.

65. Slutligen skulle detta strida mot likvärdighetsprincipen, vilken också ligger till grund för tankegången i rambeslut 2008/675. Under dessa omständigheter anser jag att den nationella bestämmelse varigenom denna särbehandling har införts helt enkelt inte ska tillämpas.

66. Den tredje frågan är svårare att besvara. Vilka lösningar kan tillämpas i en sådan situation som den som föreligger i målet vid den nationella domstolen? Det ska erinras om att det i förevarande fall per definition varken är fråga om återfall i brott eller ett enda åtal.

5 Rådets rambeslut av den 26 februari 2009 om organisationen av medlemsstaternas utbyte av uppgifter ur kriminalregistret och uppgifternas innehåll (EUT L 93, 2009, s. 23).

6 Se, bland annat, artikel 3.2 i rambeslutet.

67. För det första kan enbart en matematisk sammanläggning inte anses utgöra en godtagbar lösning av de skäl och de allmänna principer som har angetts ovan. I skäl 9 i rambeslut 2008/675 tillerkänns den domstol vid vilken åtal väckts senare frihet att inte – som en automatisk följd av att den tidigare domen beaktas – tillämpa ett straff som skulle vara oproportionerligt, om syftet med bestraffningen kan uppnås med ett lägre straff.

68. För det andra kan domstolen lägga samman de påföljder som utdömts upp till det högsta straff som kan följa på det grövsta av de brott som har begåtts.

69. För det tredje kan domstolen anse att den första påföljd som utdömts är tillräcklig, och utdöma en påföljd av samma art och samma omfattning, och precisera att den ska omfatta den tidigare utdömda påföljden. Om denna påföljd har utdömts, men ännu inte har verkställts, ska den domstol vid vilken åtal väckts senare inleda en dialog med sin utländska motsvarighet för att försäkra sig om att den utländska domstolen har verkställt den tidigare utdömda påföljden eller begära att verkställigheten av denna påföljd ska anförtros den, ett beslut som ska fattas i enlighet med de regler som, i det fallet, föreskrivs i rambeslut 2008/909/RIF.⁷

70. I båda fallen ska den utländska domens integritet respekteras, och den domstol som avkunnat domen ska behålla sin suveränitet.

71. Utöver dessa klassiska fall, som är mycket utbredda i unionen, finns det andra som följer av särskilda bestämmelser som är specifika för vissa nationella lagstiftningar.

72. Såvitt jag kan förstå av den hänskjutande domstolens redogörelse, är så fallet i bulgarisk rätt.

73. I det avseendet kan det bara beklagas att varken den bulgariska regeringen eller någon annan regering ansåg det lämpligt att delta vid förhandlingen, vilket föranledde EU-domstolen att ställa in den förhandling som ursprungligen hade planerats. Det är således utan att ha haft möjlighet att få viktiga detaljer preciserade, och utan att ha tagit del av bedömningarna av de medlemsstater vilkas domstolar dagligen konfronteras med denna typ av problem, som jag – med detta förbehåll – fortsätter mitt resonemang.

74. Som jag ser det har den nationella lagstiftningen, i den situation som har beskrivits av den hänskjutande domstolen, följande särdrag:

- Domstolen ska utdöma ett sammanlagt straff, normalt det strängaste av de två utdömda straffen, eventuellt justerat, även med beaktande av försvärande omständigheter i enlighet med artikel 24 i strafflagen.
- Enligt bulgarisk nationell rätt är det strängaste straffet, som kan utgöra det sammanlagda straffet, det straff på 18 månaders fängelse, varav 12 månader villkorligt, som utdömdes av Landesgericht Klagenfurt (Regionaldomstolen i Klagenfurt).
- Domstolen är förhindrad att beakta en villkorlig dom, eftersom nationell lagstiftning förbjuder en sådan åtgärd, med hänsyn till att Trayan Beshkovs har anmärkningar i belastningsregistret, utöver domen som avkunnades av Landesgericht Klagenfurt (Regionaldomstolen i Klagenfurt).

⁷ Rådets rambeslut av den 27 november 2008 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på brottmålsdomar avseende fängelse eller andra frihetsberövande åtgärder i syfte att verkställa dessa inom Europeiska unionen (EUT L 327, 2008, s. 27).

75. Av detta drar jag följande slutsatser: Att beakta den österrikiska domen vid verkställigheten av det bulgariska straffet skulle, under de omständigheter som beskrivits ovan, få till följd att formen för verkställighet av det österrikiska straffet ändrades, då den bulgariska domstolen exempelvis skulle omvandla straffet till ett egentligt fängelsestraff i samband med fastställandet av ett sammanlagt straff.⁸

76. Rambeslut 2008/675 utgör dock just hinder mot att den utländska domen ändras i samband med att den endast ska beaktas, såsom anges i den regel som föreskrivs i artikel 3.3 i rambeslutet, där det anges att beaktandet av en tidigare utländsk fällande dom inte får innebära att domen tas upp till omprövning, vilket skulle vara fallet om de nationella bulgariska bestämmelserna tillämpades.

77. Detta konstaterande leder till slutsatsen att den bulgariska nationella domstolen inte får förena påföljder enligt reglerna i sin nationella rätt. Nämda rambeslut regleras nämligen av likvärdighetsprincipen.⁹ I enlighet med denna princip är beaktandet av tidigare fällande domar som avkunnats av en domstol i en annan medlemsstat obligatoriskt för den nationella domstol vid vilken ett nytt brottmålsförfarande har inletts endast om beaktandet av sådana domar är möjligt i en rent inhemsk situation.

78. Jag drar således slutsatsen att den bulgariska domstolen inte ska beakta den fällande dom som avkunnades av Landesgericht Klagenfurt (Regionaldomstolen i Klagenfurt).

79. Enligt min bedömning är det således inte möjligt att förena påföljderna i detta fall, eftersom den frågan har uppkommit i ett fall med endast två fällande domar, varav den ena inte kan beaktas.

80. Detta innebär konkret att Trayan Beshkov i själva verket ska avtjäna det fängelsestraff på 12 månader som utdömts i Bulgarien, utöver de 6 månader som redan har avtjänats i Österrike. Den bulgariska domstolen skulle kunna anse att denna situation är alltför sträng.

81. Med beaktande av straffets syfte som jag har erinrat om ovan, skulle den nationella domstolen följaktligen kunna utnyttja den möjlighet som rambeslut 2008/675 ger för att garantera en tillämpning av principen att straff ska vara individanpassade, genom att använda en metod som är knuten till proportionalitetsprincipen.

82. Det framgår nämligen av artikel 3.5 i rambeslutet, såsom artikeln ska tolkas mot bakgrund av skälen 8 och 9 i rambeslutet, att om den omständigheten att det är omöjligt för den nationella domstolen att tillämpa sina bestämmelser – vilket är fallet i förevarande mål – tvingar nämnda domstol att avkunna en orimlig dom – vilket den fråga som har ställts tyder på – får således denna domstol utdöma ett mindre strängt straff, om den anser att omständigheterna kring brottet tillåter det och om syftet med straffet säkerställs.

83. De antaganden och konkreta lösningar som har angetts ovan utgör endast exempel för att illustrera mitt resonemang, eftersom det under alla omständigheter ankommer uteslutande på den nationella domstolen att avgöra hur det bulgariska straffet ska verkställas, i enlighet med nationell rätt och med beaktande av de bestämmelser som föreskrivs i rambeslut 2008/675.

⁸ Jag erinrar här om det förbehåll som jag har angett i punkt 73 ovan.

⁹ Se skälen 5–7 i detta rambeslut.

V. Förslag till avgörande

84. Mot bakgrund av det anförda föreslår jag att EU-domstolen besvarar de tolkningsfrågor som har ställts av Sofiyski rayonen sad (Distriktsdomstolen i Sofia, Bulgarien) på följande sätt:

- 1) I syfte att i samband med ett nytt brottmålsförfarande i en medlemsstat, i enlighet med bestämmelserna i rådets rambeslut 2008/675/RIF av den 24 juli 2008 om beaktande av fällande domar avkunnade i Europeiska unionens medlemsstater vid ett nytt brottmålsförfarande i en medlemsstat, beakta ett rättsligt avgörande från en annan medlemsstat inom området med frihet, säkerhet och rättvisa behöver detta avgörande inte på förhand erkännas enligt ett särskilt förfarande, såsom det som föreskrivs i Nakazatelno-protsesualen (bulgariska straffprocesslagen).
- 2) Artikel 3.1 i rambeslut 2008/675 ska tolkas på följande sätt:
 - Ett förfarande för verkställighet av en påföljd som utdömts av en domstol i en medlemsstat, i samband med vilket en tidigare fällande dom som avkunnats av en domstol i en annan medlemsstat ska beaktas, utgör ett brottmålsförfarande.
 - En begäran om att en tidigare fällande dom som avkunnats av en domstol i en annan medlemsstat ska beaktas får inges direkt av den dömda personen.
- 3) Artikel 3.1 och 3.3 i rambeslut 2008/675 ska tolkas så, att den utgör hinder mot att det i en sådan nationell lagstiftning som den som är i fråga i det nationella målet föreskrivs att en nationell domstol, i samband med ett nytt brottmålsförfarande, ska ompröva den påföljd som utdömts av en domstol i en annan medlemsstat och som redan har verkställts, i syfte att utdöma ett sammanlagt fängelsestraff som omfattar den påföljd som utdömts av den andra medlemsstaten.
- 4) För att säkerställa den ändamålsenliga verkan av rambeslut 2008/675 ska den nationella domstolen, i förekommande fall och med beaktande av de villkor och förbehåll som föreskrivs däri, tillämpa bestämmelserna i artikel 3.1, 3.3 och 3.5 i rambeslutet, tolkad mot bakgrund av skälen 8 och 9 i rambeslutet.